

Ida Zdilar: I šumski kraljevi plaču

Trebaš čuti ovu priču, sine moj. Vrijeme je... i prošlo. Slušaj pažljivo.

Bila je godina 1985. Sjedio sam s društvom na Trgu, pio tursku, seljački momak kakav jesam, pušio jeftine cigarete, siromašan student kakav sam bio. Prijatelji su me, budaletine kakve jesu, preglasno zadirkivali zbog djevojke koja je sjedila za stolom do nas i koja me, navodno, odmjeravala. Pogledao sam u njenom smjeru. Prijateljica joj je sigurno rekla nešto urnebesno (možda o meni, pomislim, nije nevjerovatno) jer se toliko glasno nasmijala, buknuvši poput šumskog požara, da mi se prijatelj naglo trznuo i razbio šalicu (tako mu i treba, budaletina).

Promotrio sam ju bolje. Da bar nije bila spačka, pomislio sam – volio bih da me je gledala. Izgledala je kao jedna od onih finih, bijela kava djevojaka. Objema rukama držala je malu šalicu, obaju kažiprsta blago odvojenih od kremastog porculana. Obrazi su joj se, ispod tamnocrnih kovrčavih uvojaka, rumenjeli kao jabuke iz djedova vrta mog djetinjstva. Toplu šalicu bijele kave još uvijek je držala ispred lica, smijući se sve tiše, očiju slatko sklopljenih, zaklonjenih obrazima zbog široka osmijeha.

Zasigurno sam zbog ovih detalja predugo buljio jer sam dobio nepotrebno snažan udarac ispod stola i primjedbu: "Ne budi budaletina."

Crvena vrećica sa šećerom izašla mi je iz šake više bijela nego crvena od silnih pregiba zbog prelamanja među prstima.

"Možda da joj priđem", rekao sam.

"Možda da joj priđeš", nasmijale su mi se i mangupski namignule budale.

Šećer mi se prosuo po znojnom dlanu i uvukao duboko u crte života. Radničke škrape. Opsovao sam ispod glasa i otresao ruku o stare traperice iz Trsta.

Pružio sam joj ruku i rekao: "Prosuo mi se šećer pa te imam malo po rukama, oprostii."

Požalio sam čim sam rekao. Maleni moj, bio je to najgori ulet u povijesti čovječanstva. Ikada. Otkad je Rasputin s 'ko zna čim uletio carici Rusije. Čuo sam prijatelje kako se guše od smijeha iza mene, pokušavajući uhvatiti dah.

Još uvijek ne znam kako mi je to prošlo. Vjerojatno nikad ni neću. Znam samo da mi je pružila ruku slatko se cerekajući i rekla:

"Bit će bolje idući put...?"

I ja sam uskočio: "Josip."

A ona je rekla: "Zrinka."

Sad kad se nije smijala vidio sam da su joj oči bile boje moje turske kave, kao u košute. Nisam joj ispustio ruku, a ona svoju nije izmakla. Prijatelji su nas čudno gledali. Trenutak je napokon prekinula jedna moja budaletina s povijesnom izjavom: "Ajte na Bijelo Dugme u Sportskoj, u Karlovcu idući utorak."

Nisam imao auto, ali ona je posudila tatin crveni jugo. Tako smo otišli na Dugme. Možda blesavo zvuči, ali tad sam znao da će mi biti žena. Ozbiljno. I da će mi budala biti kum (zvao se Tomislav). Zahvalan sam mu do neba. Treba malo "budala" u životu. Dobri su to ljudi.

Na koncertu je bilo odlično. Pravo mi je laknulo što ima dobar ukus za muziku. U nebu upaljača, moru zvjezdica, ja sam vrištao: "Ne spavaj, mala moja, muzika dok svira!" a ona meni: "Eto, baš hoću!"

Nije zaspala sve dok nismo došli do auta. To mi je i dandanas najmilije sjećanje na nju – kako spava na suvozačkom, blago rasklopljenih, nakrivljenih usana, glavom naslonjena na prozor novog, ali već izvoženog, prljavog juga 45 dok su iza nje igrala rasvjetna svjetla. Zamalo sam izazvao saobraćajku u tih 50 minuta do Zagreba.

Znao sam već tada da mi ne smije izmaknuti iz ruku, već tada da ću je uvijek voljeti, bez obzira na sve. Valjda sam ju oduvijek i volio. Zasigurno.

Prošla je godina i nisam htio više čekati. Gledali smo Svjetsko u nogometu iako Jugoslavija nije nastupala. Otvorio sam Karlovačko i pitao je želi li ona. I kunem se da bi mi iduća rečenica svakako bila: "Udaj se za mene" i da nije rekla: "Ne mogu, trudna sam".

Piva se prolila po podu. Ona je rekla "da".

Sljedećih mjeseci se slabo sjećam i to mi je žao. Volio bih da nisam bio toliko zbunjen, da sam više obraćao pozornost. Za uspomene.

Sjećam se, dakle, par stvari.

Prva je da se nije htjela udati dok ne rodi i zbog toga nas je njezin stari htio srediti kao jelene u svom nedjeljnom lovu.

Druga je da me često podsjećala da sam obećao uvijek je voljeti i da nema veze što to nisam zavjetovao u Crkvi – da i dalje vrijedi i da ju stoga i debelu moram voljeti. Rekao sam da može.

I sjećam se da sam ti kupio knjigu bajki. Inače ne vidim neki smisao u književnosti, ali pretpostavljam da to i nije neka književnost. Čitao sam ti to dok si još bio u njenom truhu i rekla mi je da ti se najviše sviđa Bambi. Tako da sam ti čitao samo Bambija pored 30 drugih priča. Žali novce, iskreno.

I sjećam se... da sam ti čitao Bambija mjesec prije nego što si se trebao roditi. A i kako se ne bih sjećao, ta bilo je prije 3 dana. Nisam stigao dovršiti priču, Bambi moj. U kraj se zapleo plač, strah i zapomaganje. Nije to za dječje uši.

Trebaš samo znati... Život nije bajka. Neke priče nemaju sretan kraj. Trebao si čuti ovu priču. Našu.

Barem nećeš vidjeti oca kako plače.

U maloj sivoj sobici, na sklopivoj željeznoj stolici, sjedi mlad čovjek. Mlad, iako izgled govori drugačije.

S desna mu je dug, elegantan kovčeg boje turske kave koju je običavao piti na Trgu.

S lijeva je manji kovčežić, boje bijele kave koju je Ona pila. Čovjekova lijeva ruka počiva na njemu, miluje glatku površinu drveta namočena blagoslovom.

U desnici mu je knjiga. Drhtavim glasom čita.

"... i došli su ga pozdraviti svi njegovi šumski prijatelji."

On zaklopi knjigu.

U mukloj tišini mrtvačnice čuje se tiho tapkanje, kao kapi kiše. Vani je vedar dan.